

למעשה

מאמר מרכזי הרב פנחס זרביב

למה נתן לה אליעזר את התכשיטים לפני שווידא שהיא מבית אביו של אברהם ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים על ידה עשרה זהב משקלם, ויאמר בת מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללין (בראשית כד כב-ג) וברש"י מבואר 'שלאחר שנתן לה שאלה בת מי את. לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם שה' הצליח דרכו. וצ"ב למה נתן לה אליעזר את התכשיטים לפני שווידא שהיא מבית אביו של אברהם? אלא רואים מכאן את גודל אמונתו של אליעזר בזכותו של אברהם אביו, למרות ש לא סומכים על הרוב במקום שאפשר לברר. וכמבואר בפסחים (ד). שגם אם השוכר בית בערב פסח הבית הוא בחזקת בדוק, אם המשכיר נמצא כאן צריך לשאול אותו אם הבית בדוק שבמקום שאפשר לברר לא סומכים על החזקה. (וכן כתבו הרא"ש בפ"ק החולין ס' ה והר"ן שם (ג: מדפי הרי"ף) שלא סומכים על רוב מצויים אצל שחיטה מומחים במקום שאפשר לברר. ומביא הר"ן ע"ז את הגמ' הנ"ל בפסחים, וכן כתב הר"ן בפסחים שם וכן נפסק בשו"ע יו"ד ס' א וכתב הגאון שם שהמקור הוא מפסחים דף ד). וא"כ אצלנו ג"כ למה לא ישאלנה קודם שזה מוגדר לאפשר לברר ובשיא הקלות. אלא רואים את גודל אמונתו שאפי' את זה לא צריך לבדוק.

וכן מדקדק האור החיים שלמה שאל בת מי את ולא חיכה לתשובה, אלא מיד הסמיך השאלה השניה, היש מקום בבית אביך ללון, ולכאן היה צריך לחכות שתענה על השאלה הראשונה שהיא בתו של בתואל ואח"כ ישאל האם אפשר ללון, כי ירצה להציע השידוך. אבל אם אינה בתו של בתואל הרי אינו צריך ללון ויגרם לו אי נעימות להתחמק ממנה.

אלא מבאר 'סמך ב' השאלות, להגיד כי לא נסתפק אם היא מבני משפחת אברהם, שאם היה מסופק לא היה לו לשאול היש מקום עד שידע אם דרך נכון לפניו, אלא ודאי שהאמין בה' כי הצליח דרכו, ומה ששאל בת מי את הוא מה שם אביה וגו' וקודם שתשיב אמר היש בית אביך וגו' כי לא ישתנה דבר זה בהגדת בת מי וגו' והבין

וכמו שמוספרים על חסיד אחד שבא לאדמו"ר מצאנו זיע"א וביקש ממנו ברכה לזרע קודש של קיימא, הרב בירך אותו, אל תדאג יהיה לך בן. אותו חסיד היה בטוח כל כך בברכתו של הרב הקדוש, מייד הלך למשרד רוסיא ואמר להם מזל טוב נולד לי בן ושמו בישראל - יצחק. רשמו אותו במשרד הפנים בתעודת הזהות, אחרי הפנים של תשעה חודשים התברר שזו בת, אחרי שנה נולד בכו"ט עוד בת ולאחר כשנה נולד בשעה טובה, עוד בת: ועוד בת: ועוד בת. חמש בנות, בן פורת יוסף, חמש סימנים לבן. בסוף נולד לו בן, קרא שמו יצחק, לעגו לו שכינוי מה הרווחת מהאמונה שלך?? מה הרווחת מהברכה של הרב? מה הרוויח? עולם הבא!! אחרי שלוש עשרה שנה הגיע צו גיוס של הצבא הרוסי ליצחק הקטן, חשבו שהוא בן 18, הלך הבחור יצחק ללשכת הגיוס ראו אותו כזה קטן וריזה חשבו שהוא חולה, ושחררו אותו מהצבא, הלך והשקיע עצמו בתורה עד שנהיה מגדולי הדור!! אדם לא מפסיד לעולם מאמונת חכמים!!

וכן מסופר (רעיונות לדרוש עמ' לב) על רבי שלמה בלאך היה מתלמידי החפץ חיים, והגרי"ז מבריסק אמר עליו אם יש לנו מושג מהו ל"ו צדיק הרי הוא אחד מהם, כשנפטר היה בחודש סיון באמצע הקיץ וכשהוציאו את מיטתו נפתחו ארובות השמים וגשמי עז ניתך ארצה עד שהגיעו עם מיטתו להר הזיתים.

יום יום היה בא אליו איש אחד לאחר מנחה גדולה בבית הכנסת זכרון משה שיברך אותו בזרע של קיימא, ורבי שלמה היה אומר מה אתה רוצה ממני, התחת אלוקים אני... ואנשים שהיו מתפללים עמו במניין, כבר אמרו לרבי שלמה אתה רואה יהודי בא יום יום בקיץ ובחורף... תברכו כבר... פעם אחת פקעה סבלנותו של רבי שלמה, ואמר וכי אתה מאמין בי... אם אומר לך לקנות עכשיו עגלה תקנה?...

היהודי קפץ בשמחה ואמר לו יישר כח... ומיד הלך לחנות לקנות עגלת תינוק... ואכן בסוף השנה זכה להיפקד בוש"ק...

הלימוד מזה למעשה עד כמה גדול כח האמונה

הרב עובדיה דהן שליט"א

יו"ר המועצה הדתית אשדוד ורב בית הכנסת הניכי הישיבות - "בית יוסף" קרית פוניב' מה ההגש אשר אנכי יושב בקרב

אשר לא תקח אשה לפני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרב (בראשית כד ג) וצ"ב יתור המשפט 'אשר אנכי יושב בקרב' איזה הסבר הוסף אברהם לבאר כמה שאינו מעוניין בכנות הכנעני, וכי אם לא היה יושב בקרב, היה מוכן אברהם להינשא לכנעני למרות היותו ארוך, הרי אפילו את בתו של אליעזר לא רצה אברהם אביו לשאת מטעם שאני ברוך ואתה ארוך ואין ארוך מדבק בברוך. ולמרות שאמרו עליו אמרו במדרש (ב"ר נ"ט אות ח) זקן ביתו שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. המושל בכל אשר לו שהיה שליט ביצרו כמותו. ע"כ. וכן על אליעזר נאמר דמשק אליעזר שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים (יומא כה:). ובוודאי שלא בא ללמד את אליעזר את המיקום הגאוגרפי של הכנעני. אלא אברהם אביו מנמק לו את הסיבה שאינו מעוניין בהם מפני שאני נמצא בקרב ואתי כל כך הרבה עושה מעשה חסד ומפיץ את האמונה בהקב"ה וזה לא השפיע עליהם כלום ככאלה אנשים אני לא מעוניין משא"כ מי שגר רחוק יש עליו פחות תביעה שאפשר שלא ידע כל כך ועל כל פנים לא ידע כבזו בהירות כמו הכנעני.

מחניוך טוב רואים מה רע חניוך אחר

יש אשר אינו יכול להביט החורבן של החניוך, רק אחרי שרואה בתים של ירא שמים משם יכול לראות חומרת וחורבן החניוך, לכן נאמר אצל אברהם ויקומו משם וישקפו על פני סדום, מביתו של אברהם ראו מהו חורבנם ורשעותם של סדום... מצד שני התביעה על אנשי סדום היא יותר חזקה... הרי אילו היו גרים בקצה העולם בגינגל לא היה עליהם טענה כ"כ חזקה למה הגיעו לאן שהגיעו, אבל הרי הייתם גרים בשכונתו של אברהם... ולמה לא למדתם ממנו... (רעיונות לדרוש עמ' קנ)

ורבינו האור החיים תירץ וז"ל 'כי העבד חשב מחשבות שהגם שכנען ארוך כבר יצא מאורו מטעם שאמר הכתוב והיה ברכה פירוש שכל משפחה שהיא אברהם בתוכה תהיה מבורכת, גם אומרו ונברכו בך וגו', לזה אמר אשר אנכי וגו' פי הגם שאני יושב בקרב ונברכו בי עם כל זה אין דבר זה מוציא לך ארוך מקללתו. גם נתכוין לבל יאמר לך שהיה מתגורר עמיהם שלא יריעו בשכונתו יתחתן בהם, לזה אמר אשר אנכי יושב בקרב אף על פי כן לא תועיל טענה זו להתחתן עמיהם:

וכתב בספר שיר מעון להרב שמעון סופר הי"ד, שכונתו דאילו הייתי יושב בארץ אחרת, הייתי יכול לקחת אשה לפני מבנות כנעני לביתי, והייתי מודריה בדרך ישרה, אבל על אשר אנכי יושב בארצו ותמיד היא באה יחד עם קרוביה ומשפחתה בהתחברות, וגם תראה תמיד מתבררות דרך הרע וזו לא יועיל הדרכת לטובה. וזה לא תקח אשה לפני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בארצו. פי מפני שאנכי יושב בארצו'

ורואים מכן עד כמה כוחה של חברה רעה שאפי' חניוך של אברהם אביו לא יכול לעמוד מולה

הרשע בן גוריון שר"י טען למשלחת גדולי תורה שבאו אליו בעניין גיוס בנות, ששורש הבעיה טמונה בחניוך של החרדים, שהלא אם החרדים יחנכו את בנותיהם כראוי, אזי בנותיהם יוכלו לעמוד בכל הניסיונות הרוחניים בצבא, ואם אין בנותן להתמודד במצבים כאלו הרי שהחיסרון הוא בהם, והשיב לו הגרא"ז זצ"ל, שאצלנו לא מחנכים להיכנס לניסיונות כדי להתמודד עמם אלא אנו מחנכים לברוח מניסיונות, ובפרט לא להתקרב לרשעים שעצם הקירוב אליהם הוא סכנה עצומה ומזיקה מאוד

חדש ניתן לשמוע את שיעורי הרב פנחס זרביב שליט"א בקול הלשון 072274111

האם אליעזר הוא הראשון שהודה

כתוב בתורה ו'יהי כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה' (בראשית כד נב) וכתב רש"י מכאן שמודים על בשורה טובה. וצ"ב שהרי בגמ' מבואר שמיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה מי שיודהו עד שבאה לאה והודתה ומשמע שלאה היתה הראשונה שהודתה. ואילו אצלינו רואים שאליעזר היה הראשון שהודה

אלא ביאר האבן ישראל (ביאורי אגדה א עמוד קכו) בהקדים מה שקשה עוד, וכי האבות לא הודו לה' ובפרט שהרי קימ"ל שעל לידת בן צריך לומר הטוב והמטיב ובודאי שאברהם אבינו שקים את כל התורה כולה ואפי' עירובי תבשילין (קידושין פב.) בירכה. ואיך אמרו שלא היה אדם שהודה עד שבאה לאה והודתה. ועוד למה לאה לא הודתה על הבן הראשון.

אלא תירץ שכל ההודאות היו על הטובה אבל לאה היתה הראשונה שהודתה על הרעה שהתברר שהיא טובה שהרי בתחילה היתה שנואה ליעקב ובזכות זה היא נטלה יותר מחלקה בבן הרביעי ולכן הודתה על עצם זה שהיתה שנואה ובזכות זה זכתה ליטול יותר מחלקה וזה היתה ההודאה הראשונה בעולם על הרעה ולכן היא הוזכרה ולא אליעזר עבד אברהם שהודה על הטובה וכן לא אברהם אבינו.

ורבינו הבן איש חי בכ"ן יהודע תירץ בזה שאין זה חכמה להודות בדבר שאדם אחר הוא זה שחייב את ההכרת הטוב וכל החכמה היא כאשר אתה הוא זה שחייב את ההכרת הטוב

ושמעתי מהרב יעקב אקוקה שליט"א עוד תירץ שרק העקרה זה חכמה מה שהיא מודת ומפני שזה הודאה אמיתית שבדרך הטבע לא יכל להינצל, אבל בשאר אדם מה שהוא מודה זה לא באמת ומפני שסומך על עצמו וכיו"ב.

וכן מבואר בלשונו של רבינו מנוח (פ"ז מחמץ ומצה ה"י) "שכאשר האדם יזכור יציאת מצרים בליל הסדר, ובראותו השגחת השם שהיתה בישראל, לא יסור לבו ממנו יתברך לעולם, ואם יצר לו זמנו מאד יבטח בד' מקווה ישראל ומושיעו בעת צרה, וכמו צרת גלות מצרים היתה סיבה להטיב להם באחריתם, כן כל צרות הגלות הזה הם טובה לישראל להושיעם תשועת עולמים". ולמדנו מזה דבר נפלא, שכל עניני הצרות והגלות לא זו בלבד שאינם סתירה לגאולה, אלא אדרבה עומק הצרה זה גופא הגורם להטיב להם באחריתם, שאין הטובה באה אלא מכח הצרה והגלות. ומשמע שאי"ז רק מצד הענין של קושיי השיעבוד השלים את המנין, אלא שהקושי והשיעבוד הוא עצמו סיבת כל הטוב באחריתו. וזה מבואר הטעם שכל ימי הצרות והצומות של גלותינו היום, יהיו לעת"ל "לבית יהודה לשישון ולשמחה ולמועדים טובים" (זכריה ח, ט), כי ימים אלו בעצם הם סיבת הגאולה לעת"ל. וראה לשון רבינו יונה (שערי תשובה ב, ה) שיש על הבוטח בד' להחיל ממעוף צוקתו כי יהיה החושך סיבת האורה. (ועי' מה שהארכנו בזה במאמר על פסח)

והרב בן ציון הכהן קוק שליט"א כתב ליישב בזה (שואלין ודורשים גיליון צז) כי מאחר והאמהות נביאות היו וידעו שיעקב יישא ד' נשים מהן ייצאו י"ב שבטים, הרי שכל אחת מהן תלד שלשה בנים (רש"י כט לד), בין שילדה לאה בן רביעי, הבינה שאחת מנשותיו לא תלד אפילו שלשה, וממילא באה להכרה שגם השלשה שכבר ילדה אינם דבר המובן מאליו, ונעמדה להודות לא רק על יהודה הרביעי אלא אף על שלשת הבנים הקודמים שהם כביכול החלק הראוי לה.

הודאה שכזו שאינה על נס היוצא מגדר הרגיל, אלא על הנהגת הטבע הנוהג בעולם ללא כל שינוי, עוד לא היתה קודם לאה, ואמנם בוודאי האבות הודו והיללו לקב"ה על חסדיו המרובים עמהם, אך לא היתה זו הודאה על הטבע, על שמחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, לאה היתה הראשונה שבאה להכרה שלא מגיע לה כלום, והכל ניתן לה מתוך רחמים וחסרים, כעין שהובא במדרש (ב"ר עא ד) 'רבי ברכיה בשם רבי לוי לכהן שירד לגורן נתן לו אחד כור של מעשר ולא החזיק לו טובה, ואחד נתן לו קומץ של חולין והחזיק לו טובה, אמר ליה אדוני הכהן אני נתתי לך כור וזה לא נתן לך אלא קומץ ואתה מחזיק לו טובה. אמר ליה את מחלקי נתת לי, אבל זה נתן לי משלו, לפיכך אני מחזיק לו טובה. כך לפי שהיו אמהות סבורות שזו מעמדת שלשה וזו מעמדת שלשה, וכיון שילדה לאה בן רביעי, אמרה: הפעם אודה את ה'. דהיה שרק אחרי שנולד לה בן רביעי היא הבינה שגם השלושה שנולדו היו בחסד ה'. עכת"ד

למה לא נמנה הנסיון של מיתת שרה כחלק מעשרה נסיונות

כתוב ברע"ב באבות (פ"ה מ"ג) 'עשרה נסיונות התנסה אברהם אבינו. אחד, אור כשדים, שהשליכו נמרוד לכבשן האש. שני, לך לך מארצך. שלישי, ויהי רעב רביעי, ותקח האשה בית פרעה. חמישי, מלחמת המלכים. ששי, מעמד בין הבתרים, שהראהו שעבוד מלכיות. שביעי, המילה. שמיני, וישלח אבימלך ויקח את שרה. תשיעי, גרש האמה הזאת ואת בנה. עשירי, העקדה'.

כתוב במדרש (תנחומא וירא כג) 'באותה שעה הלך השטן אצל שרה ונדמה לה כדמות יצחק. כיון שראתה אותו אמרה לו: בני, מה עשה לך אביך? אמר לה: נטלני אבי והעלני הרים והורידני בקעות והעלני לראש הר אחד ובנו מזבח וסדר המערכה והעריך את העצים ועקד אותי על גבי המזבח ולקח את הסכין לשהטני. ואלולי שאמר לו הקדוש ברוך הוא אל תשלח ידך אל הנער, כבר הייתי נשחט. לא הספיק לגמר את הדבר עד שיצאה נשמתה, הדא הוא דכתיב, ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. מהיכן בא? מהר המוריה'. צ"ב למה לא נמנה נסיון זה שמתה אשתו כחלק מהנסיונות שנמנו ברע"ב באבות וכי נסיון זה הוא קטן מהנסיון שנלקחה שרה לבית פרעה

אלא זה חלק מהנסיון של העקדה שהוא נסיון על כל השלכותיו מה יהיה אם אח"כ יאמרו כולם שהוא רוצח כיו"ב שהיה סתירה לכל מה שפירסם כל חיו.

וז"ל המדרש (ב"ר נו ד) ויאמר יצחק אל אברהם אבי ויאמר אבי (בראשית כב, ז), בא לו סמא"ל אצל אבינו אברהם אמר ליה סבא סבא אובדת לבך, בן שנתן לך למאה שנה אתה הולך לשחטו, אמר לו על מנת כן. אמר לו ואם מנסה אותך יותר מכן את יכול לעמד, (איוב ד, ב): הנסה דבר אליך תלאה, אמר לו ויתר על דין. אמר לו למחר אומר לך שופך דם את חיב ששפכת דמו של בנך, אמר לו, על מנת כן. וכיון שלא הועיל ממנו כלום בא לו אצל יצחק, אמר לו ברא דעלובתא, הולך הוא לשחטך, אמר לו על מנת כן. אמר לו אם כן כל אותן הפרגוזיות שעשת אמך לישמעאל שנאיה דביתה ירותא, ואתה אינך מכניס בלבך. כד לא תיעול מילא תיעול פלגא, הדא הוא דכתיב: ויאמר יצחק אל אברהם אבי אבי, למה אבי אבי שתי פעמים, כדי שיתמלא עליו רחמים. (בראשית כב, ז): ויאמר הנה האש והעצים, אמר לו יצף לההוא גברא דיגער ביה, מכל מקום אלהים יראה לו השה בני, ואם לאו אתה השה לעלה בני, (בראשית כב, ח): וילכו שניהם יחדו, זה לעקד וזה לעקד, זה לשחט וזה לשחט.

א. ראשית מן הבחינה הטבעית האנושית אברהם הקריב את אהבת האב לבנו, לכן היחיד שילדה לו שרה, ואף ד' זוכר לו זאת: ולא חשכת את בנך את יחידך ממני (בראשית כ"ב י"ב).

ב. הקב"ה אמר 'ביצחק יקרא לך זרע' ואם ישחט יצחק, זרעו מנין? והיכן ההבטחה?

ג. ועוד הקרבת יצחק תסתור את כל עבודתו של אברהם במאה ושלושים ושבע שנות חייו. כל ימי חייו פרסם אברהם את שם ד' בעולם וקרב אנשים לעבודתו, הוא גינה את כל עבודות האלילים ואת התועבות שהיו נהוגות בפולחן, קרבנות אדם, הקרבת ילדים. אם הוא עצמו יקריב את בנו כקרבת הרי יאבד במחוי יד את כל מה שהשיג במפעל חייו. אך יותר מכל, הכביד עליו העיוות המוסרי. מעשה כזה היה מנוגד לכל ידיעתו את ד' הרחום והחונן והצודק, אשר כל דרכיו משפט, אברהם ידע בכל הוויתו שהקב"ה דורש ממנו לעשות מעשה אשר לא יעשה. ובכל זאת כאשר ציווהו הוא השתיק את בל הקולות שזעקו בקרבו ומילא את הצו ללא שאלות.

וכך נאמר במדרש בר"ר נו' טו' אמר לפניו רבון העולם בשעה שאמרת לי קח נא את בנך את יחידך היה לי מה להשיב לך. אתמול אמרת בי ביצחק וגו' ועכשו קח נא את בנך וגו' וח"ו לא עשיתי בן אלא כבשתי רחמי לעשות רצונך.

וכן נמצא בפסיקתא רבתי (פ' מו) שאברהם יכול היה למחות אך כבש את רגשותיו מפני רצון ד' 'א"ל רבש"ע גלוי היה לפניך שהיה לי מה להשיב כשאמרת לי לקרב את יצחק, אילו השבתי אותך לא היה לך להשיבני, שהייתי אומר אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך זרע וכו', ולא השבתי אותך אלא עשיתי עצמי כאלם וכחרש ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו.

ד. אם ישחט יצחק תתקיים הנבואה בישמעאל ועל ישמעאל כבר נאמר, עם הדומה לחמור שאין להם כלל וכבהמות נדמו, ואע"פ כן חזר ע"ז אברהם לפני העקידה כדי לחזק את ההלכה שאין בישמעאל דין של בנים ואמר להם שבו לכם פה עם החמור ודרשו חז"ל שאמר, עם הדומה לחמור. (בית הלוי)

ה. ליצני הדור היו אומרים מאבימלך נתעברה שרה וא"כ אם ילך וישחוט אותה תהיה להם הצדקה לסברתם באומרם, דאילו היה בנו לא היה שוחטו באכזריות אלא ודאי שהוא בנו של אבימלך, ורצה להיפטר ממנו וזה פירוש של משא ומתן בין יצחק לאביו - דכשראה יצחק שהוא יהיה הקרבן אמר אבי אבי כלומר אתה הוא אבי וא"כ לפי"ז אם תקריבני יאמרו שאינך אבי ענהו אברהם בני אתה בני ודאי הנני בני ועל קושייתך היא עצמה התירוץ דזה גופא שהקב"ה בחר בך לעולה זה מוכיח שאין בך פסול, דאם היית בנו של אבימלך, וא"כ באיסור נתהוית ואתה פסול לקרבן לעולה בני בגלל שהינך בני הטהור לך נבחרת להיות עולה.

ועוד נראה לבאר שעיקר הנסיון היה כי שרה בתורה בדברי ה' שפעם אמר לו כך ופעם אמר לו כך שאז אברהם אינו יודע אם יש שכר על מה הוא עובד את ה' או שאין כלום.

הרב חיים בן המו שליט"א

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל" פרש"י בכל בגימט' בן, וכיון שהיה לו בן הוצרך להשיאו אישה.

ולכאורה מי לא יודע שלאברהם נולד בן? הרי התורה נתנה סקירה די רחבה על לידת יצחק לאברהם ושרה, והארץ רעשה עם לידת יצחק, כמש"כ "כל השומע יצחק לי" ומה העניין בגימטריה זו?

כותב הרב יהודה צדקה שכל עניין לידת יצחק לאברהם בגיל כל כך מבוגר ושלא על פי דרך הטבע, ולא כדרך העולם בצורה פשוטה וטבעית, זאת כדי לנתק את הקשר שלו מתרח אביו ותיפסק השפעתו הגנטית עליו ועל יוצאי חלציו, ולכן המתין הקב"ה עד שאברהם יהיה כעץ יבש כך שמבחינה הורמונאלית וגנטית אין הוא מעביר את השפעותיו על דור ההמשך, ואז הזרים הקב"ה תאים וכוחות חדשים ומכוחות חדשים אלו נולד ממשיך דרכו של אברהם יצחק, וזה נרמז בפסוק "ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל" כלומר רק לאחר שהוא זקן ה' ברך אותו בבן.

לפי זה אפשר גם להבין את הפסוק "ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק", לכאורה למה נכתב בלשון כפולה? אלא התורה באה להדגיש שייצחק נולד מהשפעתו וממהותו הבלעדית של אברהם, נקי לגמרי מההשפעה הגנטית של תרח, ומסיבה זו אומרים חז"ל שהאמהות שהוריהם עבדו עבודה זרה היו עקרות, מפני שהיה צורך להתחיל השפעה חדשה ולא בצירוף השפעת אביהם ואמם, לכן שרה, רחל, לאה, ורבקה היו עקרות, לעומתם האבות, אברהם אמנם לא היה עקר, ולכן היה צריך להתייבש ורק אח"כ לקבל תאים וכוחות ילודה חדשים נקיים מהשפעת הוריו, ואילו יצחק ויעקב לא היו עקרים, כי לא היה צורך לנתק אותם מאביהם ההיפך כדי שיוכלו להמשיך את השפעת אביהם אברהם עליהם. וזה כוונת הפסוק "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחרי ושמרו דרך ה'.. האבות סללו לנו דרך בהנהגות אותם קנו במסירות נפש בעמל וביגיעה, וזו אחת הסיבות שהם נקראים אבות, ולכן מסימני ההיכר של עם ישראל הם שלושת המידות ביישנים, רחמנים וגומלי חסדים, כי האבות והאמהות הטמיעו בנו מידות אלו, ולכן דוד המלך כאשר הגבעונים העזו את פניהם הסכימו להתפייס ולרחם על בניו של שאול ובכך לגמול חסד לישראל, חרץ דוד את מעמדם ואמר עליהם, "והגבעונים לא מבני ישראל המה". המושג במסכת אבות (ה-ג) אומרת "עשרה ניסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם" ובמשנה (ה-ב) כותב התנא "עשרה דורות מנח ועד אברהם" שואל רב חיים מוולואז'ין מדוע במושג ג' התנא כותב לאברהם תואר "אבינו" ואילו במשנה ב' לא מוזכר התואר "אבינו"? ותירץ שכאשר התנא סוקר את סדר הדורות כותב רק את השמות ללא תואר, אך כאשר התנא מדבר על עמידתו של אברהם בניסיונות הוא כותב את התואר אבינו כי אברהם בעמידתו בניסיונות הוא הטמיע והשריש את אותו כוח פוטנציאלי לכל יוצאי חלציו, כך שכל יהודי בכל הדורות במעט מאמץ יוכל להשיג את מה שהשיג אברהם במאמצים מרובים, ועל זה אמר החכם מכל אדם את הפסוק (משלי כ-ז) "מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו". לכן ניסיון העקידה שקראנו בפרשה הקודמת משתייך לאברהם אבינו, על אף שמי שנעקד היה יצחק, והסיבה מפני שליצחק קל יותר להקריב עצמו על גבי המזבח, מפני שהוא ינק את מסירות הנפש מאברהם אביו שהסכים להיזרק לכבשן האש בשל אמונתו בבורא.

[לצפייה והורדה בעלונים קודמים של "למעשה" \(מכון למעשה\) מתוך אתר "בינינו" - לחץ כאן](#)
[לצפייה והורדה בעלונים קודמים של "למעשה" \(מכון למעשה\) מתוך אתר תורת יוסף לחץ כאן](#)
[לצפייה והורדה בעלונים קודמים של "למעשה" \(מכון למעשה\) מתוך אתר של דרשו לחץ כאן](#)